

I "Art" és una obra que reflexiona sobre les dificultats de les relacions humanes, i ho fa d'una manera directa, senzilla i extremadament incisiva, agafant com a paradigma el tema de l'amistat, en aquest cas entre tres homes. El Sergio (Carlos Hipólito) és un metge yuppi que s'ha comprat un quadre totalment blanc només perquè és d'un pintor de moda, val molts diners i és la primera decisió de la seva vida que pren sense consultar. El Marcos (Josep M. Pou), el seu millor amic, esdevé la veu del sentit comú i la sinceritat, font de tots els mals quan intenta fer-li veure el desencert de la decisió. Finalment, per completar el triangle, l'Iván (Josep M. Flotats), tot un cagadubtes, per no quedar malament amb cap dels dos amics, esdevé el contrapunt còmic de la tensió dramàtica.

L'autora és Yasmina Reza, una jove d'ascendència romano-iraniana a qui Flotats havia conegut quan ella feia d'actriu de repartiment a París. Després d'assolir diversos premis com a promesa, el Premi SACD als Nous Talents (1987) i el Molière al millor espectacle Décentralisé (1990), l'èxit la

Josep M. Pou

Un "Art" Immens

David Serrano Blanquer

sorprendrà amb aquest text que ella explica que havia escrit el 1994 pensant concretament en tres actors amics seus que estaven a l'atur. Allò que s'inicia en l'anècdota esdevé categoria davant la sorpresa de tothom. Convertit en millor espectacle francès i a berlinès el 1995, a Londres el 1996 i a Nova York el 1998, és la comèdia més important d'aquest final de segle.

Havia de ser l'espectacle central de la temporada al TNC si Flotats hagués continuat de director. Deixant de banda les opinions al respecte, el cert és que val la pena augmentar el nombre de passatgers del pont aeri per poder gaudir d'un espectacle immens.

II

En la seva posta en escena, lluny del naturalisme de les altres escenificacions forànies del mateix text (plenes de colors reals, sofàs per seure-hi, televisió, etc.), Flotats ha optat per una tendència clara cap a una essencialització, que es fonamenta en un decorat esplèndidament sobri, d'un gris pàl·lid que ho amara tot i que deixa "el pes de l'obra a les paraules i la gestualitat", com ens confessa Josep M. Pou en l'escalf vaporós d'un Café Gijón ple, de matinada. Perquè l'obra se sustenta en dos pilars indestruïbles: els mots (o la seva absència) i la gestualitat.

III

En una estructura dramàtica circular, on tot té un sentit propi i serveix alhora per retornar sobre els mateixos mots, les paraules tenen, per la brevetat, la concisió i la polisèmia, entre

intercanvis vertiginosos, una força esfereïdora. Al costat dels mots hi ha l'èmfasi en els silencis. "Es tractava de recuperar també la importància dels silencis en el teatre, on les reaccions han esdevingut massa immediates: aplaudir o riure; aquests espais de reflexió són importantíssims", recorda Pou. Es tracta d'uns silencis estiregats fins a percebre els límits del públic. "Cal estar molt atents perquè cada dia el públic marca una dinàmica diferent en aquest aspecte".

Al centre d'aquesta reflexió sobre el llenguatge teatral, la direcció escènica hi té un paper essencial, centrada com està en la mateixa voluntat de transcendir, tot copsant a través dels diferents tempos amb què es desembolcallen les anècdotes quotidianes i la disposició geomètrica dels actors, l'essència més paradigmàtica de la problemàtica del llenguatge i de les relacions i convencions interpersonals.

IV

A partir d'aquí, els moments memorables van passant davant nostre sota l'aparença de simplicitat, com l'inacabable monòleg de Flotats sobre la problemàtica del protocol en les participacions d'un absurd casori, la plenitud escènica de la cara d'astorament del Pou davant de "l'obra" o les "bromes" sobre les diferents concepcions sobre l'art. Un cop reagrupats en l'imaginari, prenen un volum ple d'intencionalitat programàtica, acidesa i gran sentit de l'humor. El treball d'Hipólito és ple de matisos, en el personatge més difícil pel fet de ser el menys lluit, el més serè però ple de sensibilitat humanística. La traducció del personatge primari i sentimental de Pou és esplèndida, curulla de vitalitat, esperit sarcàstic i alhora amb una evolució que potser és la més ben dibuixada, passant de l'actitud egòlatra i orgullosa cap a la senzillesa i la humilitat de qui cerca la recuperació de l'amistat. Finalment, el treball de Flotats té moments de gran climax barrejats amb encerts i alguns excessos.

Tots tres immensos, una vegada més.

